

În perioada 27 septembrie — 4 decembrie Direcția Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice a primit vizita Comitetului Internațional ICOMOS și a Comitetului Național German al ICOMOS. Delegația a fost compusă din domnii Șerban Cantacuzino, secretar al Societății Regale de Arte Frumoase din Anglia, membru al Comitetului Internațional ICOMOS, Marc Laenen — director al Muzeului în aer liber Saloye (Belgia) și secretar general al Comitetului Internațional de Arhitectură Rurală, Werner von Trutzschler — secretar general al Comitetului Național German ICOMOS, Martin Rill, arheolog, coordonator al programului de documentare «Monumente de arhitectură» din Transilvania, Cristoph Machat de la Rheinisches Amt für Denkmalpflege.

Scopul principal al vizitei a fost semnarea unui protocol între Comitetul Național German ICOMOS și Direcția Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice prin comitetul Național Român ICOMOS.

În contextul înființării DMASI, lucru ce a permis reluarea și diversificarea activității fostei DMIA, în condiții relativ dificile, date de un fond de monumente foarte afectat și pentru ca evidența, conservarea restaurarea și punerea în valoare a monumentelor istorice în România să poată depăși într-un timp cât mai scurt handicapul creat de întreruperea acestor activități în perioada 1977—1990, protocolul propune colaborări pe termen scurt sau de durată mai mare ale căror principale direcții de dezvoltare sînt:

- schimburi de experiență în problemele metodologiei evidenței, conservării, restaurării monumentelor, în problemele legislației monumentelor, structurii organizatorice, schimb și formare de specialişti;

- schimb de publicații și documentație de specialitate;

- introducerea și punerea în lucru a celor mai noi metode și tehnici precum și a echipamentului tehnic necesar în toate domeniile protecției și îngrijirii monumentelor.

Protocolul a fost semnat din partea Comitetului Național German ICOMOS de către dl. Werner von Trutzschler, iar din partea română de către domnii Grigore Ionescu, președintele Comisiei Naționale a Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice și Peter Derer, director al Direcției Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice. Festivitatea de semnare a protocolului a avut loc la 3 octombrie și a fost urmată de o conferință de presă.

În ziua sosirii, membrii delegației au avut un prim contact cu membri ai CNMASI și specialiști ai DMASI, fiind prezentate problemele specifice ale legislației privitoare la protecția monumentelor istorice în Germania, precum și ale activității de evidență, conservare și restaurare.

Sîmbătă 28 septembrie, a fost organizată întîlnirea cu membrii Comitetului Național Român ICOMOS, iar la Ministerul Culturii, întîlnirea cu dl. ministru secretar de stat Radu Boroianu.

În după-amiaza aceleiași zile, delegația, însoțită de doi specialiști ai DMASI, a plecat într-o vizită la monumente din județele Vâlcea, Sibiu, Mureș, Brașov, acordîndu-se o atenție specială monumentelor propuse pentru înscriere în lista patrimoniului mondial. Traseul deplasării a fost următorul:

- *Curtea de Argeș*: au fost vizitate bisericile Sf. Nicolae Domnesc și Olari și cîteva străzi din rezervația de arhitectură a orașului. Dl. Leanen a apreciat calitatea arhitecturii și autenticitatea ambiențului ce se păstrează încă în împrejurimile bisericii Olari.

- *Mănăstirea Hurezi*: au fost considerate ca justificate rațiunile pentru care mănăstirea este propusă pentru înscriere în lista patrimoniului mondial. Specialiștii DMASI au prezentat, de asemenea, principiile ce au stat la baza restaurării ansamblului, precum și problemele de conservare care există în continuare.

- *Mănăstirea Cozia*: a fost pus în evidență modul în care barajul și lacul de acumulare, ridicate în ultimii ani în vecinătatea acestui monument — unul din cele mai importante din această zonă —, au modificat negativ nu numai

peisajul, ci și microclimatul monumentului. A fost făcută, de asemenea, o analiză comparativă a metodelor folosite pentru reintegrarea unor suprafețe de pictură murală, cu aplicație la metoda de reintegrare folosită în pronaosul bisericii acestei mănăstiri.

- *Sibiu*: după un tur de oraș, cu popasuri mai lungi la casa Haller, casa Ioan Zapolya din str. Avram Iancu, fragmentele păstrate din incinta fortificată a orașului medieval, au urmat discuții la sediul Comisiei Zonale MASI pentru Transilvania de sud-est, privind prevederile proiectului românesc de lege a monumentelor, ansamblurilor și siturilor istorice, cu referiri la cazuri particulare ale unor monumente din orașul și județul Sibiu.

- *Biertan și Richiș*: în cursul vizitei în rezervațiile de arhitectură din aceste două localități a fost făcută o aplicație a metodei folosite în Germania pentru identificarea primară a bunurilor imobile propuse a fi atestate ca monumente istorice.

Analizînd motivele pentru care situl istoric Biertan, compus din cetate, biserica evanghelică și o parte din localitate, este propus pentru înscrierea pe lista patrimoniului mondial, s-a ajuns la concluzia că propunerea ar putea să cuprindă nu numai acest sit istoric, ci, în măsura în care constituie un exemplu de habitat uman tradițional reprezentativ pentru un tip de cultură devenit vulnerabil sub efectul unor mutații ireversibile, zona ar putea fi extinsă, cuprinzînd mai multe tipuri de așezări săsești cu cetăți sau biserici fortificate.

- *Sighișoara*: după un tur al «orașului de sus» sit istoric de asemenea propus pentru înscrierea în lista patrimoniului mondial —, date fiind amenințările de alterare gravă atît a sitului — prin alterarea stării de conservare a clădirilor, fortificațiilor, cît și a împrejurimilor prin proiectele de amenajare urbană promovate de autoritățile locale —, a fost sugerată înscrierea pe lista patrimoniului mondial în pericol.

- *Brașov*: vizitînd șantierul de restaurare de la Biserica Neagră, dl. Cristoph Machat a prevenit specialiștii CZMASI și DMASI asu-

pra proastei comportări în timp a pietrei artificiale Mineros, folosită aici.

La întoarcere în București (1 octombrie), a avut loc o nouă întâlnire cu membri ai CNMASI și specialiști DMSI, fiind descris pe larg proiectul de colaborare pentru inventarierea bunurilor săsești din Transilvania, iar a doua zi au

fost vizitate câteva monumente din împrejurimile Bucureștilor: Mănăstirea Mărcuța, «reamenajarea» fostei Mănăstiri Pantelimon (complexul Lebăda), mănăstirile Cernica și Pasărea, precum și biserica Fundenii Doamnei.

Vineri, 4 octombrie, la sediul DMSI, a avut loc ședința finală.

ADRIANA STROE

BURSIERI ROMÂNI AI DMSI ÎN STRĂINĂTATE (1991)

Ministerul Culturii din Franța — Departamentul Patrimoniului a acordat Direcției Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice din România un număr de cinci burse de studiu pe probleme de conservarea și restaurarea monumentelor de arhitectură și o bursă pe probleme de restaurarea picturilor murale.

Bursele reprezintă un stagiul de patru luni, în intervalul septembrie—decembrie 1991, de ele beneficiind tineri referenți de specialitate din cadrul DMSI: Ioan Bucur, Monica Chiriac, Andrei Hariton, Dan Nicolae, Liliana Roșiu; de asemenea dl. Dan Mohanu, pictor restaurator, membru al CNMASI.

Bursierii urmează să-și desfășoare activitatea la Versailles și apoi în teritoriul Franței, unde vor lucra pe lângă arhitecții șefi ai monumentelor istorice.

Ministerul Afacerilor Externe al Italiei a oferit Direcției Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice din România patru burse de studii, de două luni, pentru intervalul septembrie—octombrie 1991. Condițiile în care s-au acordat bursele sînt următoarele: persoanele desemnate trebuie să fie specialiști în domeniul restaurării și conservării monumentelor, ansamblurilor și siturilor istorice; vîrsta bursierilor trebuie să fie sub 35 ani.

D.M.A.S.I. a acordat aceste burse la doi arheologi: Dana Marcu și Raluca Verussi; un arhitect: Mariana Nițelea; un inginer: Ioan Mareș.

În Italia arheologii au fost primiți de Istituto italiano dei Castelli.

*

Central Getty (SUA) a anunțat acordarea unei burse pentru DMSI.

Centrul oferă sprijin pentru cercetători predctoranzi și postdoctoranzi ale căror domenii de cercetare completează programele și resursele centrului.

Bursa este de 15.000 \$, pentru o perioadă de 9 luni, începînd de la 1 octombrie 1992 pînă la 30 iunie 1993.

*

Centrul de Conservare al orașelor și clădirilor istorice — Universitatea Catolică din Leuven (Belgia) a anunțat acordarea unei burse de studii pentru DMSI.

Programul constă în doi ani de studii complete: anul I este dedicat cursurilor teoretice, ilustrate de lucrări practice; anul II se poate depăși la centrul de conservare, pregătind studiul de absolvire.

Rezultatul participării la acest program poate fi obținerea unei diplome a centrului, echivalentă cu titlul de Master.

G.P.